

ב"ה • ערב שבת קודש פרשת וישב • כ"ב בכסלו התשע"ט

קונטרס שבועי לאנ"ש חסידי חב"ד לחיזוק ההתקשרות
לכ"ק אדמו"ר רבי מנחם מענדל בהרה"ק רלו"י מליובאוויטש
זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע

התקשרות

אירעא

שיחות • אגרות • פניני חסידות לפרשת השבוע
• הלכות, מנהגים וטעמיהם • ניצוצות • זמנים

צעירי
אגודת
חב"ד
כל הלב לכל אחד

(ולא רק כדי "שלא ישחקו בו הילדים" וכדומה),
קיימות שתי אפשרויות:

א) להניח את החנוכייה על מגש, ויחד עמה להניח
שם מבעוד-יום חלה (או גביע-קידוש חשוב),
שאז יהיה המגש מותר בטלטול, לאחר שיכבו
הנרות, כ"בסיס לדבר האסור ולדבר המותר", עם
החנוכייה שעליו, לכל מקום שרוצים, כ"טלטול מן
הצד לצורך דבר המותר", והכיסא יתפנה.

ב) להניח את החנוכייה על הכיסא עם חלה או
גביע כנ"ל. לאחר שיכבו הנרות ויזדקקו למקום-
הכיסא, יהיו רשאים לטלטל הצידה, לכל מקום
שרוצים, את הכיסא וכל אשר עליו, כנ"ל במגש,
והמקום יתפנה.⁸⁹

89. הרה"ג ר' לוי-יצחק ז"ל הלפרין, ע"פ שו"ע אדמוה"ז סי'
רע"ז ס"ו, רע"ט ס"ד, ש"ט ס"ו, ש"א ס"ט (העניין נדון ונתבאר
לפרטיו ב'התקשרות' גליונות רפג, שפה, שפז, שפט וש"נ).
במקרה של צורך גדול לטלטל לפניכין, יעשו שאלת חכם ע"פ
המבואר בסי' רע"ז ס"ג.

שבת⁸⁶, אבל אין להתפלל מנחה ביחידות לצורך
כך.⁸⁷

היום, מכיוון שמדליקים לפני זמן הדלקת נרות
שבת, שהוא מוקדם לפחות בכ-20 דקות מזמן
ההדלקה בכל יום, יש להקפיד לצקת יותר שמן,
כדי שידלקו הנרות לפחות חמישים דקות אחרי
שקיעת החמה (המדליקים בנרות מוצקים, יש
לעוררם שידליקו בנרות גדולים יותר מאשר בכל
יום).

היום אין מתעכבים חצי שעה סמוך לנרות⁸⁸.
* מגש, ואף כיסא או שולחן שהניחו עליו נר-
חנוכה, נעשה בכך 'בסיס לדבר האסור', ונאסר
בטלטול בשבת. אם יודעים שיזדקקו במשך הערב
לשימוש בכיסא, או להזיזו הצידה כדי לעבור שם

86. ספר-המנהגים, ראה שם הטעמים לזה.
87. קיצור של"ה הל' חנוכה, וא"ר ר"ס תרע"ט. וכן נהג הרבי
אחרי שנת תשמ"ח, כאשר חזר מן ה'אוהל' סמוך לשקיעה:
הדליק נר חנוכה, נר שבת, ואחר-כך התפלל מנחה בציבור.
88. היום יום, כ"ה בכסלו (ומהלשון משמע, שבכל זאת
מתעכבים מעט). ספר המנהגים.

לזכות

אנשי החסד הדגולים

הרה"ח ר' אברהם משה דייטש והרה"ח ר' גבריאל גופין שיחיו
ולע"נ האחים הרה"ח ר' זלמן יודא ור' יוסף יצחק,
בני הרה"ח ר' שלום ישעי' ע"ה דייטש

מורה שיעור ללימוד היומי ברמב"ם

כ"ב בכסלו ה'תשע"ט - כ"ט בכסלו ה'תשע"ט

יום	יום בחודש	ג' פרקים ליום	פרק א' ליום	ספר המצוות
ו'	כ"ב בכסלו	הלכות איסורי ביאה פרק יב"ד.	הל' שמיטה ויובל פרק ג.	מל"ת שנב. שמז. שמו.
ש"ק	כ"ג בכסלו	פרק טו"ז.	פרק ד.	מל"ת נב. נג. נה. נד. שנד. שס. שסא.
א'	כ"ד בכסלו	פרק יח"כ.	פרק ה.	מל"ת קסא. קסב. מ"ע לח. מל"ת קס. קנח. קנט.
ב'	כ"ה בכסלו	פרק כא"כב. הלכות מאכלות אסורות. בפרקים אלו. פרק א.	פרק ו.	מל"ת שנג. מ"ע קמט.
ג'	כ"ו בכסלו	פרק ב"ד.	פרק ז.	מ"ע קנ. קנא. קנב. מל"ת קעב. קעד.
ד'	כ"ז בכסלו	פרק ה"ז.	פרק ח.	מל"ת קעג. קעה. קעו. קעז. קעח.
ה'	כ"ח בכסלו	פרק ח"ג.	פרק ט.	מל"ת קעט. קפ. קפח.
ו'	כ"ט בכסלו	פרק יא"ג.	פרק י.	מל"ת קפא. קפב. קפד. קפה. קפג.

זמני השבוע*

תאריך	עלות השחר**		זמן ציצית ותפילין	זריחה החמה	סוף זמן ק"ש	חצות והלילה	מנחה גדולה	שקיעת החמה***	צאת הכוכבים
	72 ד' לפני הזריחה	120 ד' לפני הזריחה							
ו', כ"ב בכסלו	5.06	4.18	5.28	6.30	8.54	11.29	11.59	4.35.9	5.02
ש"ק, כ"ג בכסלו	5.07	4.19	5.29	6.31	8.55	11.30	12.00	4.35.8	5.02
א', כ"ד בכסלו	5.07	4.19	5.30	6.32	8.55	11.30	12.00	4.35.8	5.02
ב', כ"ה בכסלו	5.08	4.20	5.30	6.33	8.56	11.30	12.00	4.35.8	5.02
ג', כ"ו בכסלו	5.09	4.21	5.31	6.33	8.56	11.31	12.01	4.35.7	5.02
ד', כ"ז בכסלו	5.10	4.21	5.32	6.34	8.57	11.31	12.01	4.35.8	5.02
ה', כ"ח בכסלו	5.10	4.22	5.33	6.35	8.58	11.32	12.02	4.35.8	5.02
ו', כ"ט בכסלו	5.11	4.23	5.33	6.36	8.58	11.32	12.02	4.35.9	5.02

* הזמנים מתייחסים לאזור המרכז. באזור ההרים והעמקים יש שינויים שעשויים להגיע למספר דקות.

** לגבי זמן עלות השחר הנהוג בחב"ד קיימות שלוש דעות. הבאנו את הזמנים לפי הדעה המוקדמת ביותר והמאוחרת ביותר, וראוי להחמיר לפי העניין.

*** זמני השקיעה כאן הם לפי השקיעה הנראית. אולם אדה"ז בסידורו ('סדר הכנסת שבת') מכיר בשקיעה האמיתית, המאוחרת ממנה "בכמו ארבע מינוטין" (לשון אדה"ז שם. שיעור התלוי במיקום ובעונות השנה).

זמני הדלקת הנרות וצאת השבת

פרשת	ירושלים		תל-אביב		חיפה		באר-שבע	
	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש
וישב	4:00	5:15	4:14	5:16	4:03	5:14	4:18	5:18
מקץ / חנוכה	4:00	5:15	4:14	5:16	4:03	5:14	4:18	5:18

צעירי אגודת חב"ד באה"ק ת"ו • יו"ר: הרב יוסף יצחק הכהן אהרונב

מערכת: לוי יצחק שייקביץ, יוסף יצחק אולידורט

מ"ל: המרכז לעזרי שליחות, ת"ד 1122 כפר חב"ד 6084000

.פקס: 03-9606169 אינטרנט: www.chabad.org.il דואר אלקטרוני: chabad@chabad.org.il

7474-ISSN 0793

שחרית: כדאמול. קריאת התורה למנהגנו: כהן - "ביום השלישי... מלאה קטורת", לוי - "פר אחד... בן חלון", ישראל - "ביום הרביעי...".

יום חמישי

כ"ח בכסלו - ד' דחנוכה

* הרבי מציע לתת הערב, או מחר בערב, הוספה מיוחדת ב'דמי חנוכה'⁷⁹.

שחרית: כדאמול. קריאת התורה למנהגנו: כהן - "ביום הרביעי... מלאה קטורת", לוי - "פר אחד... בן שניאור", ישראל - "ביום החמישי...".

יום שישי, כ"ט בכסלו

ה' דחנוכה - ערב ראש-חודש⁸⁰

ביום זה הגיעו לביתם החסידים שנאסרו עם מאסרו הראשון של אדמו"ר הזקן בשנת תקנ"ט, ונקבע ליום התועדות ושמחה⁸¹.

על אדמו"ר הזקן, וההלשנה בשנת תקס"א היתה בעיקרה על תורת החסידות - ספר-המנהגים עמ' 93, מלוח היום-יום עמ' ז, וקונטרס לימוד החסידות פרק ו, עיי"ש בארוכה.

ג' דחנוכה חופשה ניתנה לו להעתיק דירתו למעון פרטי, ואשר יקבע דירתו - באופן זמני - בפטרבורג (רשימת אדמו"ר מהוריי"צ, 'ספר התולדות - אדמו"ר הזקן' ח"ג עמ' 746). ובספר-השיחות תורת-שלום עמ' 84 איתא שיצא בנר החמישי והשיב כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו: "ויש לומר, דבשניהם היו ענייני גאולה (גם כפשוטם) - הובא בלקוטישיחות כרך כה עמ' 399 הערה 44.

ואף בגאולתו הראשונה, י"ט כסלו תקנ"ט, היתה שלימות הגאולה (בנוגע אלינו) באופן ש'חזר לבוריו' בימי חנוכה - שהרי ביום ג' דחנוכה חזר מפטרבורג לוויתבסק, כדאיתא בלקוטי-דיבורים עמ' 23 ('התועדות' תשמ"ז ח"ב עמ' 95 ועמ' 101).

79. ספר-השיחות תשמ"ח ח"א עמ' 163, וסה"ש תש"נ ח"א עמ' 194 ("בליל הרביעי או החמישי").

80. מעלת נר ה' דחנוכה בכלל - להאיר גם 'בחוק', כיוון שיום זה לעולם אינו חל בשבת (שם). בשיחת נר ה' דחנוכה תש"מ נתבארה מעלת היום, שבו לראשונה רואים התחלת הוספת האור בעולם לשיטת בית הלל יותר מאשר לדעת בית שמאי - חמשה נרות. ובלקוטישיחות ח"ט עמ' 545, מבאר מה שיום זה הוא ער"ח (שבד"כ הוא 'וי"כ קטן'), ומ"מ א"צ לתחונן, אלא הכל נפעל בשלימות מתוך שמחה, הן ע"י עיצומו של יום (חנוכה) והן ע"י עבודת האדם.

81. 'כרם חב"ד' גיליון 4 ח"א עמ' 18. וראה שם בהמשך הדברים. ובשיחת מוצאי זאת חנוכה תשל"ד סוס"ג מבאר בזה מה

קוראים לכהן "ביום החמישי... מלאה קטורת", ללוי עד "בן צורישידי", ולשלישי "ביום השישי...". הרבי הציע לתת גם הערב [ליל שישי] הוספה מיוחדת ב'דמי חנוכה'.

ביום זה הגיעו לביתם החסידים שנאסרו עם מאסרו הראשון של אדמו"ר הזקן בשנת תקנ"ט, ונקבע ליום התועדות ושמחה⁸².

שחרית: כדאמול. קריאת התורה למנהגנו: כהן - "ביום החמישי... מלאה קטורת", לוי - "פר אחד... בן צורישידי", ישראל - "ביום השישי... בן דעואל".

שניים מקרא ואחד תרגום: אחרי חצות היום קוראים את כל פרשת 'מקץ' עם הפטרתה המקורית, וניתן לקרוא היום גם את הפטרת שבת חנוכה⁸³ (או כהנהגת רבותינו, לחזור מחר בבוקר מ'שביעי' עד גמירא עם הפטרת שבת חנוכה⁸⁴).

יש לזכור לערוך את ההדלקה הפומבית אחרי פלג המנחה.

מתפללים מנחה ומדליקים נר חנוכה בבית הכנסת [וטוב שיהיו עשרה בבית-הכנסת בשעת ההדלקה⁸⁵], ובבית [ראה להלן], ואחרי-כך נר

שמצאנו מאמרי-חסידות שמצויין עליהם תאריך אמירתם "יום ה' דחנוכה" (כגון בהמשך 'מים רבים - תרל"ו', ראה במפתח שבסוף הספר), אף שציון כזה מופיע רק אם נאמר המאמר בשבת, ביום-טוב או במאורע מיוחד.

מעלת נר ה' דחנוכה בכלל - להאיר גם 'בחוק', כיוון שיום זה לעולם אינו חל בשבת (שם). בשיחת נר ה' דחנוכה תש"מ נתבארה מעלת היום, שבו לראשונה רואים התחלת הוספת האור בעולם לשיטת בית הלל יותר מאשר לדעת בית שמאי - חמשה נרות. ובלקוטישיחות ח"ט עמ' 545, מבאר מה שיום זה הוא ער"ח (שבד"כ הוא 'וי"כ קטן'), ומ"מ א"צ לתחונן, אלא הכל נפעל בשלימות מתוך שמחה, הן ע"י עיצומו של יום (חנוכה) והן ע"י עבודת האדם.

82. 'כרם חב"ד' גיליון 4 ח"א עמ' 18. וראה שם בהמשך הדברים. ובשיחת מוצאי זאת חנוכה תשל"ד סוס"ג מבאר בזה מה שמצאנו מאמרי חסידות שמצויין עליהם תאריך אמירתם "יום ה' דחנוכה" (כגון בהמשך 'מים רבים - תרל"ו', ראה במפתח שבסוף הספר), אף שציון כזה מופיע רק אם נאמר המאמר בשבת, ביום-טוב או במאורע מיוחד.

83. היום-יום ל' סיון. וראה שו"ע אדמוה"ז סי' רפה ס"ו. 'שערי הלכה ומנהג' או"ח ח"א סי' קלב. לוח כולל-חב"ד.

84. 'היום יום' ד' טבת. וראה אג"ק סוף כרך ח".
85. ראה ביאור הלכה סי' תרע"א ס"ז סד"ה ויש נוהגין.

גילוי הפנימיות בתורה ובבית המקדש

נרות חנוכה ונרות המקדש נראים שונים ומנוגדים במהותם אלו מאלו

- אך חנוכה מגלה את המהות הפנימית של נרות בית המקדש - להפיץ את אור הקדושה בכל העולם
- פנימיות התורה הייתה נסתרת לא רק מהמון העם, אלא גם מתלמידי החכמים, ועלידי הנס די"ט כסלו - הגיעה לכל אחד מעם ישראל
- משיחת כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו

הדם)⁴, ומה גם שהרמב"ם⁵ פוסק שהדלקת המנורה כשרה בזר, שאסור לו ליכנס להיכל⁶, ואף על-פי-כן, מקומה של המנורה הוא בהיכל דווקא. וזמן הדלקתם - מבעוד יום, שהרי שחיתת הפסח היא אחר תמיד של בין הערביים, הקטורת והדלקת הנרות⁷, וכיוון שקרבן פסח הוצרך להיות מבעוד יום, הרי גם הדלקת המנורה הוצרכה להיות מבעוד יום. ואף שיש ענייני עבודה בבית המקדש שהיו נעשים בלילה, כמו הקטר חלבים ואברים⁸, מכל מקום, הדלקת הנרות הוצרכה להיות מבעוד יום דווקא.

וכל זה - למרות שלכאורה מסתבר להיפך, דכיוון שתוכן עניין הדלקת הנרות הוא כדי להאיר, היה מתאים יותר שזמן ההדלקה יהיה בלילה (זמן החושך), ובעיקר - לא בשביל בית המקדש עצמו, אלא מחוץ לבית המקדש (מקום החושך). ואף על-פי-כן, הדלקת נרות המקדש היא בהיכל דווקא, ומבעוד יום דווקא.

א

ימי חנוכה הם בסמיכות ל"ט כסלו¹. ...ובהתאם לכך, יש לבאר את הנקודה המשותפת שבי"ט כסלו וחנוכה, שבשניהם מודגשת מעלת יום השבת בהחידוש בעבודת האדם, כדלקמן:

...נרות חנוכה - אף שסיבת הדלקתם היא בגלל הנס שאירע בנרות המקדש, הרי הם חלוקים מנרות המקדש הן בנוגע למקום ההדלקה, והן בנוגע לזמן ההדלקה?

נרות המקדש - מקומם בפנים, בהיכל, שזהו מקום שאפילו כהנים אסורים להכנס אליו שלא בשעת עבודה². ואין זה בגלל שעבודת בית המקדש מוכרחת להיות בהיכל דווקא, שהרי ישנן כמה עבודות שהיו נעשות בעזרה, ועד לעבודות שהיו נעשים בחוץ, כמו פרה אדומה שהייתה נעשית בחוץ דווקא (ורק היה מתכוון ורואה פתחו של היכל בשעת הזאת

1. ראה גם מכתב ט"ו כסלו; כ"ב כסלו שנה זו (אג"ק חכ"ב ע' שעא ואילך). שיחת ש"פ וישב תשכ"א סי"א ואילך (תו"מ חכ"ט ע' 278 ואילך). וש"נ.
2. ראה גם שיחת ש"פ וישב, ערב חנוכה דאשתקד ס"ז (תו"מ חל"ב ע' 372 ואילך). וש"נ.
3. רמב"ם הל' ביאת המקדש רפ"ב.

4. חוקת יט, ג"ד (ובספרי ופרש"י).
5. הל' כלי המקדש פ"ט ה"ז.
6. ראה אנצ' תלמודית (כרך ג) ערך ביאת מקדש בתחלתו (ריש ע' קג). וש"נ.
7. רמב"ם הל' קרבן פסח פ"א ה"ד.
8. ברכות בתחלתה. רמב"ם הל' מעה"ק פ"ד ה"ב.

יום שלישי

כ"ו בכסלו, ב' דחנוכה

הדלקת נר שני (יום שני בערב)

כ"ק אדמו"ר מהור"י צ"א לא הקפיד להחליף את הפתילות בכל יום⁷⁵. בהדלקת הנרות אין מברכים 'שהחיינו' (אלא אם-כן זו ההדלקה הראשונה שלו השנה). מדליק תחילה את הנר החדש, משמאל לנר שהיה אמש, וממשיך משמאל לימין (וכן בכל הלילות). אחר הדלקת כל הנרות אומר: "הנרות הללו"⁷⁶. שחרית: כדאתמול. קריאת התורה למנהגנו: כהן - "ביום השני... מלאה קטורת", לוי - "פר אחד... בן צוער", ישראל - "ביום השלישי...", וכיוצא בזה בשאר ימי החנוכה, קורא השלישי את היום הבא⁷⁷.

יום רביעי

כ"ז בכסלו - ג' דחנוכה

בו יצא אדמו"ר הזקן לחירות ממאסרו השני בשנת תקס"א⁷⁸.

75. 'התועודיות' (טו) תשט"ז ח"א עמ' 303, עיי"ש הטעם. בקונטרס 'ברוך שעשה ניסים' חנוכה תשי"א, שבו נדפסו מנהגי חנוכה לראשונה, כתב הרבי: "נהגו שהפתילות יהיו בכל יום חדשות. וי"א דאין חוששין לזה, ואדרבה הישנות נוחין יותר לדלוך, ולע"ע, לא יכולתי לברר מנהג רבינו בזה [משמע שאם יתברר מנהגו, יוכרע הספק]". ולפלא שבס' המנהגים, שנדפס בשנת תשכ"ו, נעתק משם ללא שינוי [ולא ידוע שהכניסו אז את השיחה הנ"ל כלל], למרות האמור באותה שיחה. ומה שהרבי נהג. (עכ"פ בשנים האחרונות) להדליק בפתילות חדשות בכל יום, הנה עד שנת תשמ"ח הכינה את החנוכייה הרבנית או אחד מהמשב"ק בבית, ואח"כ - הר"ר ש"ד"ב גאנזבורג, ולא ידוע אם קיבלו הוראות מהרבי על כך.

76. ספר המנהגים עמ' 70, מסידור אדמוה"ז ועוד.
77. אג"ק כרך י עמ' רצו. וממנה נכנסה ההוראה ללוח כולל-חב"ד, ואחרי הפירסום שם - כתב הרבי באג"ק כרך טו עמ' כה: "וכן כתב גם הר"ב ש"י נאה כולל חב"ד, שעברתי עליו. ופליאה מה גרם לספק בהנהגת חב"ד מפוסקמת" (=שגם בארה"ק מנהגנו כדעת הרמ"א סי' תרפ"ד ס"א, ושר"ת הצמח-צדק או"ח סי' סח).
78. החופשה השנייה בשנת תקס"א הייתה נצחון תורת החסידות ודרכי החסידות ביתר שאת ויתר עז מכמו שהיה בפעם הראשונה (בשנת תקנ"ט) - שאז הייתה ההלשנה בעיקרה

שעשה לאבותינו בימים ההם בזמן הזה, בימי...⁶⁷ תפילת שחרית:

נוהגים להדליק נר חנוכה בבית הכנסת (מקומו כבליל אמש) בלי ברכה, לפחות עד אחר התפילה⁶⁸. גם כעת מדליקים על-ידי שמש⁶⁹.

בחנוכה יורד האבל לפני התיבה, חוץ מאמירת הלל⁷⁰. [בכל זמן שמתפללים בבית הכנסת, מדליקים נרות בעמוד הש"ץ⁷¹]. לאחר הלל חוזר האבל לעמוד, לאמירת חצי קדיש⁷².

אין לדלג לכתחילה 'על הניסים' כדי להספיק לענות 'קדושה' ו'מודים'³⁰.

אחרי חזרת הש"ץ: הלל שלם (כל ימי החנוכה), חצי קדיש. שלושה עולים לתורה (בפרשת נשא, במדבר ז, א"יז): כהן - "ויהי ביום כלות משה... לחנוכה המזבח"; לוי - "עד 'מלאה קטורת'; ישראל - עד "נחשון בן עמינדב". מכסים את ספר התורה ואומרים חצי קדיש. הגבהה וגלילה. וממשיכים כסדר: אשרי, ובא לציון, קדיש תתקבל, בית יעקב⁷³ וכו' עד סיום התפילה.

אין מתענים בחנוכה, אפילו חתן ביום חופתו⁷⁴.

ח"ו עמ' רכח [אבל שם כתב רק שסומכים על אמן זו, ולא דקאי על כל הברכה, דאל"כ מדוע אין יכול לגזור אומר 'ואמרו אמן' (בברכת בעה"ב, כדברי ש"ע אדמוה"ז שם ס"ה מהמ"א שם)]. וראה בטור סו"ט פט: "נהגו להאריך בברכה הטוב והמטיב 'הרחמן' בכמה גווני", משמע שטרם נסתיימה הברכה. וראה בשו"ע אדמוה"ז שם סוס"ז), ולכן אומרים שם 'על הניסים'. אלא שהקצות השלחן בעצמו פסק לעיל ס"ב (מחיי אדם מז"א) שיש לענות אמן אחר 'אל יחסרנו', וצ"ע. כן צ"ע מדוע לא נאמר שסיום הברכה הוא ב'ואמרו אמן' שבסוף כל בקשות 'הרחמן', ונסמוך על האמן שאומרים עליו.

67. רמ"א סי' תרפ"ב ס"א. ובראש-חודש, יקדים לזה 'הרחמן הוא יחדש' משום דתדיר קודם - יד אפרים, משנ"ב וכה"ח שם.
68. פרמ"ג סי' תרע"ה בא"א ס"ק ד.

69. ראה טעמים לזה ב'שערי הלכה ומנהג' שם עמ' רעו.
70. ספר המנהגים עמ' 8.

71. ראה בס' 'משבחי רבי' עמ' 48, שהרבי אמר להרה"ח רי"ל שי' גרונר: "בכל פעם כשמתפללים - גם כשאין הש"ץ 'חוב' - צריכים הנרות לדלוך" (ומשמע שמדליקין את כל חמשת הנרות, וכנהוג).

72. מכיוון שהוא סיום לתפילת שמו"ע, שו"ע אדמוה"ז סי' נה ס"ד.

73. סידור אדמוה"ז אחרי הלל. וראה שער הכולל פי"א סכ"ג.

74. שו"ע רמ"א סי' תקע"ג. הוספות לשו"ע אדמוה"ז סי' תר"ע ס"ה לוח כולל-חב"ד.

ואילו בנרות חנוכה - הרי זה להיפך:

מקום הדלקתם הוא - לא בבית המקדש, ואפילו לא בבית הכנסת, "מקדש מעט"⁹, שהרי מעיקר הדין אין חיוב להדליק בבית הכנסת¹⁰, אלא בבית שדר בו, ובבית גופא - "על פתח ביתו מבחוץ"¹¹.

וזמן הדלקתם - "משתשקע החמה"¹², ולכן, הגנה גם בערב שבת שחייבים להדליק מבעוד יום, צריך ליתן שמן במדה כזו שיהיו הנרות דולקים כשיעור הראוי לאחר שקיעת החמה¹³.

ולכאורה: כיוון שכל עניין הדלקת נרות חנוכה הוא בגלל נרות המקדש - מדוע נקבעו נרות חנוכה באופן הפכי מנרות המקדש?

ב

והביאור בזה - שכשם שמצינו בתורה שבכתב ותורה שבעל-פה, שעלידי הביאורים תורה שבעל-פה מתגלית הפנימיות של התורה שבכתב, כן הוא גם בנוגע להדלקת נרות המקדש, שהיא מצווה מן התורה שנתפרשה בתורה שבכתב, והדלקת נר חנוכה, שהיא מצווה מדרבנן שנתבארה בתורה שבעל-פה - שנרות חנוכה מגלים את הכוונה והתכלית (הפנימיות) של נרות המקדש:

בנוגע להדלקת הנרות בבית המקדש - אמרו רז"ל¹⁴: "וכי לאורה הוא צריך... אלא עדות היא לבאי עולם שהשכינה שורה בישראל", והיינו, שעיקר עניין הדלקת המנורה בבית המקדש היה בכדי שמשם יומשך ויאיר האור האלקי מחוץ לבית המקדש, לכל העולם, עלידי "חלוני שקופים אטומים"¹⁵, שהיו עשויים באופן שיהיה נראה לעין כל שעל ידם יוצא האור מבפנים לחוץ.

אמנם, אף שהאור דנרות בית המקדש נמשך ונתפשט גם מחוץ לכתלי בית המקדש, וגם מחוץ לחומת ירושלים, ועד שאיר בכל העולם כולו, מכל מקום, בפועל ובגלוי היו נרות המנורה בהיכל,

9. יחזקאל יא, טז. וראה מגילה כט, א.

10. ראה אנצ' תלמודית (כרך טז) ערך חנוכה ס"ד (ע' רסז).

וש"ץ

11. שבת כא, ב.

12. שבת כא, ב.

13. ראה נטעי גבריאל הל' חנוכה פמ"ד ס"י: וש"נ.

14. שבת, כב, ב. מנחות פו, ב.

15. מלכים א, ו, ד ובפרש"י. וראה פרש"י מנחות שם.

ואילו המשכת האור מחוץ לבית המקדש הייתה עלידי "חלוני שקופים אטומים", שזוהי המשכה מצומצמת, ועל-דרך המבואר בספרי קבלה¹⁶ שהמשכת האור "דרך חלון" הוא עניין של צמצום.

והיכן באה בגילוי הכוונה הפנימית דנרות המקדש - בנרות חנוכה (שנתגלו בתורה שבעל-פה), ש"מצווה להניחה על פתח ביתו מבחוץ", ו"מצוותה משתשקע החמה", היינו, שהנרות עצמם נמצאים מבחוץ ובזמן החושך דווקא, ופועלים "שתכלה רגל מן השוק", "דכליא ריגלא דתרמודאי"¹⁷, ועד שיקויים היעוד¹⁸ "לילה כיום יאיר".

ג

וזהו גם הטעם שהיום טוב דחנוכה נקבע על-שם הגם שאירע בשמן בנוגע לנרות המנורה:

כאשר היוונים נכנסו להיכל, טימאו (לא רק את השמנים, אלא גם) את כל בית המקדש, וכאשר "אחר כך באו בניך לדביר ביתך ופינו את היכלך וטהרו את מקדשך"¹⁹, הוצרכו לחנך את המזבח וכל כלי ההיכל²⁰. ואם כן, כאשר הקדוש-ברוך-הוא רצה לעשות נס - היה יכול לעשות נס לאו דווקא בנוגע להדלקת המנורה, אלא גם בנוגע להקרבת הקרבנות.

ולכאורה, נס בנוגע להקרבת הקרבנות יש בו מעלה יתירה מאשר נס בנוגע להדלקת המנורה, כיוון שעניין הקרבנות הוא כללות עניין העבודה בבית המקדש²¹.

ומה גם שעלידי הקרבנות נעשה הבירור בכל ד' הסוגים דדומם צומח חי ומדבר²²: מין החי - הבהמה, מין הצומח - הנסכים (יין) והמנחה (סולת)

16. ראה לקו"ת דרושי שמע"צ צא, סע"ג ואילך. וש"נ. וראה גם אג"ק ח"א ע' ריח.

17. שבת כא, ב. וראה גם שיחת ש"פ וישב שבהערה 17. וש"נ.

18. תהלים קלט, יב.

19. נוסח "ועל הנסים" דחנוכה.

20. ראה גם לקו"ש חכ"ה ע' 239 ובהנסמן שם.

21. ראה רמב"ם ריש הל' ביהב"ח. וראה ד"ה באתי לגני ה'שית רפ"ב (סה"מ תש"י ע' 112). ד"ה טעמה כי טוב תש"ט פ"ב (סה"מ תש"ט ע' 23).

22. ראה עץ חיים שער קיצור אבי"ע ספ"ב. של"ה שלח, א. נהר שלום בהקדמת הקרבנות. מדבר קדמות (להחיד"א) מע' ק' אות י"ז (מחסד לאברהם). אמת ליעקב מע' ק' אות ס. תניא פל"ד.

המותר - גזירה כו') והוספה מיוחדת - כפליים, או ג' פעמים ככה - כליל הרביעי או החמישי⁵¹.

הנשואים - יבקשו האיש מהאישה, והאישה מהאיש, וכיוצא בזה בנוגע לזקנים וזקנות, לסייע להם כ"מעוה חנוכה" לעשות מבייתם 'בית חב"ד'⁵². אלה שלא קיימו מנהג זה בשלמות, ישתדלו להשלים בימים הסמוכים לחנוכה, וכל המקדים הרי זה משובח⁴⁹.

יש לחלק דמייחנוכה לכל התלמידים, ואפילו למי שספק אם הוא בגדר תלמיד - ולו על-שם העתיד. ואולי זה גופא יסייע שיתקרבו בהקדם⁵³.

חינוך

מנהג ישראל⁵⁴ לשחק ב'סביבון', וידוע מנהג בני ישראל לכתוב על ה'סביבון' את האותיות נ"ג ה"ש, ראשי-תיבות: "נס גדול היה שם"⁵⁵, ובכמה מקומות עורכים 'הצגות' הקשורות עם סיפור פרשת ימי חנוכה, מתחפשים ל'חשמונאים' וכו' [כמובן - ובפרט בקשר לבנות - הכול באופן של צניעות ועל-פי הוראת חכם], וכן ימי החנוכה מסוגלים ביותר לארגון כנסים לילדי-ישראל - צבאות ה'⁵⁶.

צדקה

נוהגים להרבות בצדקה בימי חנוכה⁵⁷, ו"אנו מחוייבים בימי חנוכה... גמ"ח בממון וגוף"⁵⁸. עורכים מגבית של צדקה, וזה הזמן המתאים להשלים את מגביות הצדקה של כל חודש כסלו⁵⁹,

51. לקיים מנהג כ"ק אדמו"ר מהורש"ב, המובא בהיום-יום, כח כסלו - סה"ש תשמ"ח ח"א עמ' 163, וסה"ש תש"נ ח"א עמ' 194. 'שערי הלכה ומנהג' שם.

52. 'התוועדויות' תשמ"ז ח"ב עמ' 132.

53. אג"ק כרך כא עמ' קצה, וראה קובץ 'היכל מנחם' ח"ב עמ' קצג.

54. גם בבית רבותינו נשיאנו - 'התוועדויות' תשמ"ז ח"ב עמ' 185.

55. ראה בניישישכר מאמרי חודש כסלו-טבת מאמר ב' (מו,ב). סה"ש תשמ"ח ח"א עמ' 360 הערה 32.

56. 'התוועדויות' תשמ"ב ח"ב עמ' 545.

57. ספרי-המנהגים, עיי"ש בהערה, ובלקו"ש ח"ה עמ' 443 בהערות.

58. פריימגדים, הובא ונתבאר בלקו"ש הנ"ל.

59. 'התוועדויות' תשמ"ו חלק ב' עמ' 204 ועמ' 215.

ובפרט ב'זאת חנוכה'⁶⁰.

בעניין המגביות לצדקה בימי סגולה, הודיע הרבי פעמים רבות, שעל כל אחד ואחד להתעורר ולנדב כדבעי מעצמו, גם בלא שיזכירוהו על כך⁶¹.

יום שני

כ"ה בכסלו, א' דחנוכה

תפילת ערבית

בחנוכה יורד האבל לפני התיבה⁶².

בכל זמן שמתפללים בבית הכנסת, מדליקים נרות בעמוד הש"ץ⁶³.

אין מפסיקים לפני שמונה-עשרה כדי להכריז 'ועל הניסים'⁶⁴. מי ששכח לאומרה, אם נזכר קודם ה'" של סיום הברכה, חוזר ומתחיל 'ועל הניסים', ואם כבר אמר ה'" - אינו חוזר⁶⁵.

בברכת המזון, אם נזכר קודם ה'" של סיום הברכה, חוזר ומתחיל 'ועל הניסים', ואם כבר אמר ה'" - אינו חוזר, אך כשיגיע לפני 'הרחמן הוא יזכנו'⁶⁶, יאמר: "הרחמן הוא יעשה לנו ניסים כמו

60. לקו"ש ח"ה עמ' 444.

61. 'התוועדויות' תשמ"ה ח"א עמ' 652, ח"ב עמ' 1169, ח"ג עמ' 1537 ועוד.

62. ספרי-המנהגים עמ' 8.

63. ראה בס' 'משבחי רבי' עמ' 48, שהרבי אמר להרה"ח ר"ל שי' גרונר: "בכל פעם כשמתפללים - גם כשאין הש"ץ 'חיוב' - צריכים הנרות לדלוק!" (ומשמע שמדליקין את כל חמשת הנרות, וכנהוג).

64. ונהגו לסמן זאת בטפיחה על השולחן, כמו ב'עלה ויבוא' ו'טל ומטר'.

65. ובט"ז סי' תרפ"ב ס"ק ג וא"ר שם ס"ק ב כתבו שכל-שכן שמי ששכח בתפילה יאמר קודם יהיו לרצון האחרון 'יהי רצון מלפניך שתעשה לנו ניסים ונפלאות כמו שעשית לאבותינו בימים ההם בזמן הזה. בימי מתניהו...".

66. סידור יעב"ץ (בהוצאת אשכול ח"א עמ' תסה), שלחן שלמה וערוך השלחן סי' תרפ"ב ס"ג (ול"מ ביד אפרים וכו' שבהערה הבאה), וכו' בקצות השלחן סי' מז בבדי השלחן ס"ק יח כ'מנהג העולם'. וסיים 'ומסידור הנוסח שאומרים תחילה 'ונאמר אמן', משמע ששם הוא סיום ברכת הרחמן'. וכוונתו כנראה לשלול את המובא בלוח א"י בשם האדר"ת לומר זאת מיד אחר 'אל יחסרנו' שלדעתו שם הוא סיום הברכה (הובא גם

בנטעי-גבריאל הל' פורים פרק עה הע' ח), משא"כ לדין שאין עונים שם אמן, סיום הברכה הוא ב'ונאמר אמן' (כמ"ש באג"ק

נס חנוכה אירע דווקא בשמן שבו הדליקו את המנורה - כי, בחנוכה מתגלית הכוונה הפנימית של בית-המקדש, שעניינו הוא להאיר את כל העולם, על-ידי הדלקת המנורה

הייתה נסתרה... ונעלמה מכל תלמידי חכמים", והיינו, שגם כאשר מדובר אודות אלו שהם בדרגה כזו שנקראים בשם "תלמידי חכמים", כמו שכתב החוות דעת בהקדמה לחידושים וביאורים ליו"ד שבפירושו תואר "תלמיד חכם" לפי "שאיין ראוי להקרא חכם רק הבורא לבד שהוא עצם החכמה ואינו מקבל ומושפע מזולתו, אבל חוץ ממנו הכל מקבלים ומושפעים מזולתם וכו'", והיינו, שנקרא בשם "תלמיד חכם" על-שם שמקבל מבחינת החכמה²⁸, שזהו בעיקר על-ידי הביטול שעל ידו נעשה כלי אל החכמה²⁹ (וכמובן בפשטות שכאשר הלימוד הוא באופן שרוצה שמסקנת הדברים תהיה כפי שהונח אצלו, אזי יוכל לטעות כו') - הגה גם מהם הייתה חכמת הקבלה נסתרה ונעלמה,

ולא נתגלתה "כי אם ליחיד סגולה, ואף גם זאת בהצנע לכת ולא לרבים", וכדברי רשב"י "שלא ניתן לגלות רק לו ולחבריו לבדם", וכפי שאמר ש"רבי אבא יכתוב... ושאר חברי ירחשון בלביהו"³⁰, וגם מה שנתגלה הרי זה רק בקיצור ובאופן של נקודות בלבד.

ובעניין זה הוא החידוש די"ט כסלו - שסודות ורוי התורה נמשכים ומתגלים באופן שכל אחד יכול להבין אותם באופן של הבנה והשגה רחבה כו', שזהו חידוש לא רק לגבי הבעל-שם-טוב והרב המגיד, שגילו שיש עניין של סוד המרומז בגימטריא וכיוצא-בזה, אלא גם לגבי תורת חסידות חב"ד כפי שנתגלתה קודם המאסר והגאולה די"ט כסלו, כדברי כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע באחת השיחות די"ט כסלו³¹, שדווקא לאחר פטרבורג התחיל עיקר

ושמן), וכן עצי המערכה, מין הדומם - המלח (כמו שכתוב²³ "על כל קרבנך תקריב מלח"), ומין המדבר - הכהן שעל ידו הייתה הפעולה דהקרבת הקרבן; מה-שאיין-כן בהדלקת המנורה יש רק מין הצומח ומין האדם.

ואף-על-פי-כן, אירע נס חנוכה דווקא בשמן שבו הדליקו את המנורה - כי, בחנוכה מתגלית הכוונה הפנימית של בית-המקדש, שעניינו הוא להאיר את כל העולם, על-ידי הדלקת המנורה, שעניין זהו הוא באופן של המשכה מלמעלה למטה (ולא כמו קרבנות, שעניינם הוא העלאה מלמטה למעלה), וזהו גם עניין השמן, שתכונתו היא שמפעפע (נמשך וחודר ופועל) בכל דבר²⁴, שמורה על ההמשכה מלמעלה למטה (ולא כמו השמן שבמנחות שעניינו הוא העלאה מלמטה למעלה).

T

וזהו גם עניינו של י"ט כסלו:

כשם שעניינו של חנוכה הוא לגלות את הפנימיות של בית-המקדש, כך עניינו של י"ט כסלו הוא גילוי פנימיות התורה.

פנימיות התורה מצד עצמה היא בעולם - שזהו עניין סודות התורה, רזין דאורייתא, ששם ("סוד" ו"רו") גופא מוכיח שבעצם לא ניתן לגלותם, וכמאמר רז"ל "אין דורשין כו"²⁵, ו"אין מוסרין סתרי תורה אלא למי שלבו דואג בקרבנו"²⁶.

וכמו שכתוב רבנו הזקן²⁷ ש"כל חכמת הקבלה

23. ויקרא ב, יג.

24. ראה חולין צז, רע"א. שו"ע י"ד סק"ה ס"ה.

25. חגיגה יא, ב.

26. שם יג, א.

27. תניא אגה"ק רסכ"ו (קמב, ב).

28. ראה תו"א מג"א (בהוספות) קיט, ג. ובכ"מ

29. ראה תניא פל"ה בהגה"ה.

30. זח"ג רפז, ב.

31. תרס"ח - סה"ש תורת שלום ס"ע 112 ואילך.

הן לאנשים, הן לנשים והן לטף, בניס וכוונת⁴⁴ [בכל המוסדות יש להתוועד עם התלמידים לפחות פעם אחת, ובמוסדות שלומדים בהם בחנוכה - להתוועד כמה פעמים. ההתוועדות - בזמן הדלקת הנרות, לומר דבר תורה מעניינא דיומא, ואחר-כך שאחד הילדים ידליק נר חנוכה לכולם. וכן יחלקו אז דמי חנוכה לתלמידים⁴⁵]. ולספר בהן אודות נס חנוכה והלקחים שיש ללמוד ממנו. תחילה לערוך מסיבה כללית לכל הסוגים, בהשתתפות המשפיע, הרב וכיו"ב, ואחר-כך מסיבה פרטית לכל סוג בנפרד, במירב המקומות, כדי שיוכלו הכול להשתתף. וכן בקשר לילדים⁴⁶.

דמי חנוכה⁴⁷

הרבי הורה להשתדל לתת מעות-חנוכה לילדים [בנים וכוונת⁴⁸, הן קטנים והן גדולים⁴⁹. וכן היה אדמו"ר מהור"צ נ"ע נותן לבנותיו, גם אחרי הנישואין, וגם לחתניו⁵⁰] על-כל-פנים פעמיים במשך ימי חנוכה, ומה טוב - מצד התגברות חושך הגלות, כולל ובמיוחד בנוגע להידרדרות מצב החינוך - להוסיף ולהרבות באור וקדושה, ולתת דמי חנוכה גם בכל יום, חוץ מכשבת (גם לא בדבר

207).

44. "ולהעיר, שענין זה שייך גם למנהג נתינת דמי חנוכה: (א) נתינת דמי חנוכה פועלת שמחה. (ב) כשמודיעים על חלוקת דמי חנוכה - ומתקבצים רבים, וכשמוסיפים בדמי חנוכה, נוספים עליהם" (סה"ש תשמ"ח ח"א עמ' 165 הערה 105).

45. שיחת ש"פ וישב תשל"ד ס"ה (הנחת הת' בלתי מוגה - שיחות-קודש תשל"ד ח"א עמ' 196).

46. ע"פ שיחת ש"פ וישב תשל"ג ס"ב (בלתי מוגה - שיחות קודש תשל"ג ח"א עמ' 209) ושיחת ש"פ וישב תשל"ז ס"א (כ"ל - שיחות-קודש תשל"ז ח"א עמ' 358).

47. תוכנם - (לא לשמחם בלבד, אלא) עניין החינוך, מתן פרס, כמיקדמה לעוררם שיוסיפו יותר בלימוד התורה (התוועדות) תשמ"ח ח"ב עמ' 65; להראות שגם הממון נהפך לרוחניות על-ידי שמשמש לעניינים כשרים ובפרט לענייני קדושה (לקו"ש ח"י עמ' 290); ובמיוחד - לחנכם להרבות בצדקה (התוועדות) תשמ"ט ח"ב עמ' 63).

48. סה"ש תש"נ ח"א עמ' 210.

49. שם, עמ' 199.

50. סה"ש תשמ"ח ח"א עמ' 163, נדפס גם ב'שערי הלכה ומנהג' או"ח ח"ב ס' רפג.

כ"ק אדמו"ר מהורש"ב נ"ע נתן גם לנכדותיו, שיחת נר ה' חנוכה תש"ל (בלתי מוגה) בסופה.

כנגד הנרות, וגם ביום הראשון והשמיני³⁰.

* בימי החנוכה צריכה להיות הוספה מיוחדת גם בלימוד התורה. כ"ק אדמו"ר מהורש"ב נ"ע היה יושב אחרי הדלקת נר חנוכה בסמיכות לנרות, ולמוד תורה³⁸.

* יש אומרים שיש לאכול בחנוכה מאכלי חלב וגבינה, זכר לנס שהיה על-ידי יהודית, בתו של יוחנן כהן גדול³⁹.

* מנהג ישראל (תורה היא) לאכול מאכלים שעשויים בשמן, לזכר נס השמן⁴⁰.

התוועדות

מלבד ההתוועדות עם בני הבית והקרובים ביותר (כנהוג אצל רבותינו נשיאינו⁴¹), כדאי ונכון שבמשך ימי חנוכה [בכל יום ויום⁴²] יערכו בכל מקום ומקום - בחוג המשפחה, וכן בבתי-ספר, מקומות עבודה וכו', לפי תנאי המקום והזמן - התוועדות ומסיבות של שמחה בענייני דיומא⁴³,

תט. אבל ראה בהשלמה לשו"ע רבנו סי' עת"ר סו"ס ד שהבין שזו רק משמעות, וכשאר הפוסקים שהביאו זאת, גם הוא תלה זאת במנהג בפועל. וכיוון שלא ידוע שנוהרו בזה רבותינו ואנ"ש בעצמם (הרה"ח ר"ל ש' גרונו, וגם בלוח כולל-חב"ד כתב זאת רק לנשים), ניתן לכל היותר לדייק שהרבי לא שלל מנהג זה (לאלה הרוצים להחמיר על עצמם), אבל לא שעשהו "הוראה לרבים".

מהות המלאכה לא נתפרשה (מלבד איסור כיבוס ותפירה בכ"י החיים שם ס"ק ט'), ומסתבר שלא לאסור לפחות מלאכת אוכל נפש וכל מה שמותר בחוה"מ, ע"ד האמור בשו"ע רבינו סו"ס רנא.

38. 'התוועדות' תשמ"ב ח"ב עמ' 599 ועמ' 618. ובשיחת מוצאי זאת חנוכה תשל"ה ס"ט (מוגה, שיחות-קודש תשל"ה ח"א עמ' 284), שמיד לאחר ההמתנה ע"י הנרות ישב ללמוד שיעור גמרא.

39. הוספות לשו"ע אדמו"ר סי' תר"ע ס"ג, מהרמ"א שם.

40. סה"ש תשנ"ב ח"א עמ' 196 הערה 26.

41. היום-יום, כח כסלו. וביאר הרבי, שזה צ"ל לא בדרך אגב, כדי 'לצאת-ידי-חובתו', אלא בהתלבשות ובהכנה מקודם ובסבר-פנים-יפות, שאז יתקבלו דבריו (שיחות-קודש תשי"ח עמ' קלא).

42. לקו"ש כרך כה עמ' 401. וראה התוועדות תשמ"ו ח"ב עמ' 186 ואילך, ש'שמחה פורצת גדר' של חושך העולם, עיי"ש.

43. לנהוג כ'מהדרין מן המהדרין' גם בענין זה, וכמנהג שהביא הרמ"א (סי' תר"ע ס"ב) לומר שירות ותשבחות בסעודות שמרבים בהם (סה"ש תשמ"ט ח"א עמ' 122), כדעת הרמב"ם שימי חנוכה הם "ימי שמחה והלל" (סה"ש תשנ"ב ח"א עמ'

העניין ד"פוצו מעינותיך חוצה", והיינו, שהתגלות המעיין היא לא רק באופן דטיפין טיפין, אלא באופן של הפצה דווקא.

ה

ומובן, שהתגלות הפנימיות - הן הכוונה הפנימית דנרות בית-המקדש שמתגלית בנרות חנוכה, והן פנימיות התורה שמתגלית ב"ט כסלו - היא על-ידי גילוי אור נעלה יותר:

האור דנרות חנוכה הוא אור נעלה יותר מאשר האור דנרות בית-המקדש, שהוא אור מצומצם שהיה מאיר דרך חלון כנ"ל.

וזהו גם מה שנרות חנוכה אין בטלין לעולם (כמו שכתב הרמב"ן³²), גם בזמן הגלות, והיינו, שהגוי אין לו שליטה עליהם, וכמרומו גם בדברי הגמרא²⁶ "ובשעת הסכנה מניחה על שולחנו", היינו, שגם בזמן הגזירה אין ביכולתו של הגוי למנוע מיהודי

32. ר"פ בהעלותך.

לקיים מצוות נר חנוכה³³ - שזהו מצד גודל מעלת האור דנרות חנוכה.

וזהו גם מה שהפעולה של נרות חנוכה היא לא רק בעניין האור והגילוי, אלא גם בביטול והפיכת החושך - כמבואר בתורה אור³⁴ שעניינו של חנוכה הוא "והוי' יגי' חשכי"³⁵, "והוי'" (בתוספת וא"ו) דייקא, שזהו גילוי אור נעלה יותר מאשר "אתה נרי הוי"³⁵ (שזהו הגילוי שהאיר בבית-המקדש³⁶), שלכן בכוחו להיות נמשך למטה ביותר, ולהפוך גם את החושך.

ועל-דרך-זה בנוגע ל"ט כסלו - שעניינו הוא התגלות העצם, ולכן ביכולתו להיות נמשך עד למטה מטה, גם ב"חוצה", ועל-ידי-זה - לפעול גילוי המשיח³⁷.

(שיחת ש"פ וישב תשכ"ג - תורת מנחם כרך לה עמ' 311)

33. ראה גם לקו"ש ח"ג ע' 818.

34. מקץ לד, א. מא, א. שם, ג.

35. שמואל-ב כב, כט.

36. ראה סה"מ עטר"ת ע' קמח.

37. ראה אגה"ק דהבעש"ט (כש"ט בתחלתו. ובכ"מ).

סיכום

יש קשר הדוק בין ימי החנוכה ל"ט כסלו, שחלים בסמיכות זה לזה. ובהקדים, שנרות חנוכה נתקנו לזכר נרות המקדש, אך למרבה הפלא, הדלקתם שונה עד כדי הופכית מנרות המקדש: א) הדלקתם בהיכל פנימה, ולא בחוץ כנרות החנוכה. ב) זמן הדלקתם מבעוד יום, ולא בלילה כנרות החנוכה.

ההסבר הוא: נרות חנוכה מגלים את הכוונה והתכלית הפנימית של נרות המקדש. מטרת מנורת המקדש הייתה להאיר את העולם, ועל כן החלונות היו רחבים מבפנים וצרים מבחוץ - שכן הם הפיצו את האור, ולא קלטו את אור השמש פנימה.

עד לנס חנוכה, המשכת האור הייתה מצומצמת, והגילוי של נרות המקדש התבטא בנרות חנוכה, שנמצאים בחוץ, ומאירים בלילה דווקא. זה הטעם לכך שנס חנוכה התבטא בשמן המנורה,

למעלה²² מן הנרות²³.

"קרה וצריך היה לטלטל את המנורה טפח וטפחיים לקרבה לאדמו"ר כדי שיוכל להדליק הנרות, ואחר-כך היו מעמידים אותה במקומה. ובכל זאת בירך בעצמו והדליק"²⁴.

אין מדליקים נר חנוכה מנר חנוכה אחר, אלא מהשמש או מנר של חול²⁵.

מנהג רבותינו נשיאנו שהיו מדליקים נר חנוכה על פתח אחד החדרים ולא על החלון²⁶, משמאל הנכנס, דהיינו מול המזוזה, לקיים "כדי שתהא מזוזה מימין ונר חנוכה משמאל, ונמצא שהוא מסוכב במצוות"²⁷.

צריך להדליק את הנרות בבית שבו האדם אוכל בקביעות, ויש להעדיף את מקום האכילה על מקום השינה. ההולך לאכול באקראי בבית חברו, צריך לחזור לביתו ולהדליק שם²⁸.

מניחים את החנוכיה סמוך לעובי מזוזה-הפתח, בחלל פתח החדר, ואין מדייקים אם הנרות מונחים ממזרח למערב או מצפון לדרום²⁹.

כדאי ונכון שהילדים ידליקו נר-חנוכה בפתח חדרם הפרטי [אם תנאי המקום וכללי הבטיחות מאפשרים זאת], ויש בזה גם מעין חינוך 'מקדש'

22. חשוב שהשלהבת תהיה למעלה מזו של שאר הנרות. ראה משנה-ברורה סי' תרעג סק"כ.

23. ספרי-המנהגים, שו"ע סי' תרע"ג ס"א בהג"ה ונו"כ.

24. רבים מאנ"ש אינם מקפידים שיהיה השמש דווקא "ממעל", ומניחים אותו בצד, בנפרד (על גבי פמוט וכדומה, ויש מניחים משמאל למנורה) וי"א שכן נהגו רבותינו.

25. ספרי-המנהגים שם. ומשמע, שלדעת הרבי טילטול טפח מהווה הוזה (כי בשו"ת שצויינה שם לא הוגדר המרחק כלל!).

וע' 'שערי הלכה ומנהג' או"ח ח"ב ס"ע רי. חו"מ סי' קצח ס"ב.

26. שו"ע סי' תרע"ד ס"א בהג"ה.

27. לקו"ש ח"ה עמ' 456, ועיי"ש.

28. סי' תרע"א ס"ו, לבוש וט"ז שם.

29. רמ"א סי' תרע"ז ס"א, ט"ז ומ"א שם. בעניין פנימיות של ישיבות ומוסדות חינוך, בס' 'חובת הדר' (עמ' קו) כתב שהתלמידים כבני-בית וחובתם מדינת בחדר האוכל, ואם ירצו - יכוונו שלא לצאת בהדלקה שבחדר האוכל ואז ידליקו בברכה בחדר השינה. ובשו"ת אגרות-משה (או"ח ח"ד סי' ע אות ג וי"ד ח"ג סי' יד אות ה) ומנחת-יצחק (ח"ז סי' מח) כתבו שמן הדין עליהם להדליק בחדר השינה כיוון שרק הוא מיוחד לכל אחד מהם. ועליהם להסדיר תור לשמירה מפני סכנת דליקה ח"ו.

29. ספרי-המנהגים.

מעט' שלהם בחנוכה³⁰.

הנרות יעמדו בשורה ישרה ולא בעיגול. כמו-כן לא יהיה נר יוצא ונר נכנס, ולא אחד גבוה ואחד נמוך (הקובע לעניין זה הוא גובה השלהבת). חייב להיות הפסק בין נר לנר, כדי שלא יתקרבו השלהבות זו לזו וייראו כמדורה. כמו-כן יש להרחיק את החנוכיות של בני הבית זו מזו, כדי שיהיה היכר לכל אחת מהן לחוד³¹.

מדליקים כשהחנוכיה מונחת במקומה, ומשאירים אותה במקומה כל משך הזמן שעליה לדלוק³².

התחלת ההדלקה היא לאחר סיום כל הברכות. מדליקים בשמן זית, וה'שמש' הוא נר שעווה³³. מתחילים להניח את הנרות בקצה הימני של המנורה³⁴. ומוסיפים ומדליקים בכל יום מהנר הנוסף - משמאל לימין.

אמירת 'הנרות הללו' - לאחר גמר כל ההדלקה³⁰. מתעכבים סמוך לנרות כחצי שעה³⁵.

מדליקים שידלקו הנרות חמישים דקות לכל הפחות³⁶.

נר שכבה בתוך שיעור זמן דליקתו - חוזרים ומדליקים אותו, בלי ברכה³⁰.

אחר שיעור זה - רשאים לטלטל את החנוכיה גם אם הנרות עדיין דולקים³⁰.

אחר שיעור זה - רשאים לעשות מלאכה³⁷ שלא

30. סה"ש תשמ"ח ח"א עמ' 162. וכיוון שמדובר בבית אחד, מדליק בעל-הבית במקום המרכזי, והילדים רשאים להדליק בחדרם, בקל-יחומר מהאמור בהערה 28.

31. דרכי-משה והג"ה סי' תרע"א ס"ד ובאחרונים, וראה אנציקלופדיה תלמודית ערך 'חנוכה' עמ' שלו.

32. שו"ע תרע"ה ס"א, ובמשנ"ב ס"ק ו.

33. ספרי-המנהגים, 'שערי הלכה ומנהג' שם, ועיי"ש הטעם.

34. ספרי-המנהגים מסידור אדמו"ר, ושם נסמנו מקורות נוספים.

35. ספרי-המנהגים שם, ע"פ האחרונים סי' תער"ב ס"ב. וכדלהלן - יש לעסוק באותה שעה יחד עם בני ביתו בתורה או בשמחה של מצווה.

36. ספרי-המנהגים שם, ועיי"ש הטעם. ולמעשה, מדליקים בזה בלא פלוג גם כשמדליקים אחר צאת-הכוכבים, כגון במוצש"ק או כשמדליקים באיחור.

37. מהלשון בספרי-המנהגים "עושים מלאכה" (ולא "עושות" או "הנשים עושות") משמע לכאורה שלפני שיעור זה גם האנשים אינם עושים מלאכה, עיי"ן ס' חסידים סי' קכא וס' מהר"ל עמ'

"מבצע חנוכה"

תהיה לפחות מנורת חנוכה אחת, ושכל יום ידליק בה חייל אחר. וכן לומר להם דברי תורה עם חלוקת דמי חנוכה, ועדיף שגם החיילים עצמם יאמרו דברי תורה ויחלקו דמי חנוכה, ושתהיה להם קופת צדקה על השולחן או על הכותל⁴.

(ד) להשפיע על החברים והשכנים היהודים להדליק נרות חנוכה.

(ה) להשתדל שכל ילדי ישראל, בנים ובנות, יקבלו מעות חנוכה.

(ו) מה טוב אשר גם הילדים יתנו מעות חנוכה לחבריהם, והילדות לחברותיהן.

(ז) לעורר את הילדים לתת צדקה במשך ימי החנוכה חוץ משבת קודש, ותמורת זאת יתנו בערב שבת כפליים - גם עבור יום השבת.

(ח) לעורר אותם להוסיף בלימוד בכל יום מימי החנוכה מענייני חנוכה אשר בתורה - לכבוד ימי החנוכה.

(ט) להדליק נר חנוכה בזמנו במקומות ציבוריים

7. סה"ש תשמ"ז ח"א עמ' 190.

הלכה למעשה, מדליקין עלידי יהודי שכבר הגיע למצוות ובנרחה, אף שאין זה 'בית הכנסת' שנפסק בשו"ע לברך על ההדלקה בו. וכפי שנהגו בפומבי שנה אחר שנה בהדלקה העולמית ששודרה בסיוע לוויין [ראה סה"ש תשנ"ב ח"א עמ' 189] החל משנת תש"נ במקביל גם בלונדון ובפריז וכו' (שם הדליקו בכיכר העיר) בהוראתו ובהשתתפותו הפעילה של כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו.

ולכאורה מתאים הדבר לפי טעם הריטב"א והריב"ש להדלקה בבית הכנסת, משום פרסומי ניסא בלבד, וכ"ה בשו"ע סי' תרע"א ס"ז (ראה אנציקלופדיה היתלמודית ערך 'חנוכה', כרך טז עמ' רסז), וכמ"ש בשו"ת יביע אומר (ח"ז חאו"ח סי' נו אות ו) ועוד, שאף המברכים במסיבות כנהוג בארה"ק, יש להם על מה שיסמוכו (ולעירי שגם המחמירין בדן ספק ברכות להקל א"א זאת במקום מנהג). וראה מש"כ בזה בארוכה בקובץ 'הערות וביאורים' גיליון תתצ"ז עמ' 52.

[ב'כפר חב"ד' גיליון 740 עמ' 76 מובא, שהחנוכייה הגדולה שבשדרה החמישית במנהטן גובהה 9.75 מ' - למעלה מעשרים אמה - ושצורתה וגם גודלה נעשו באישור הרבי, עיי"ש. ומתברר שמסרו לפירסום מידה של "מסגרת" כמנהג האדריכלים, אך בפועל, תחתית השלבה נמצאת עדיין בתוך עשרים אמה.]

בשנים האחרונות הציע כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו כמה פעולות¹ שמטרתן לחזק את קיום מצוות ומנהגי חנוכה. ועניין מיוחד לזה בארה"ק ת"ו, שבתור 'פלטריין של מלך' זקוקה לאור במיוחד, ולביטול החושך, שישפיע גם "על פתח ביתו (=ארה"ק) מבחוץ" להגנה ושמירה עליה ועל תושביה².

(א) לפעול [וגם הנשים יפעלו בזה, ואדרבה - במיוחד, הן במבצע חנוכה כפשוטו והן בתוכן הפנימי להאיר בכל מקום ב'נר מצווה ותורה אור', אלא שהפעולה בזה צריכה להיות בתכלית הצניעות, גם באופן דמהדרין מן המהדרין, כמובן וגם פשוט³] להדלקת נר חנוכה בכל בית יהודי [ואף לתת להם מנורת חנוכה במתנה⁴]. ובמקומות שאין האנשים מדליקים - ישתדלו לכל הפחות שאשה (או ילדה) תדליק נר חנוכה [אף-על-פי שמכמה טעמים עדיף שידליק איש ולא אשה]⁵.

(ב) כל הגברים, ובכללם גם ילדים רכים, ידליקו חנוכייה לעצמם.

(ג) לאסוף את ילדי ישראל - גם אלו שלא למדו מעולם בבית ספר יהודי - לספר להם את סיפור נס החנוכה, לשמח אותם (רצוי גם בסופגניות וכדומה), ולאפשר להם להדליק חנוכייה. כמו-כן בקשר ליהודים הנמצאים לעת-עתה בבת-רפואה או בבת-כלא, והנמצאים בכוחות הצבא והמשטרה - בכל אתר ואתר⁶ להשתדל שבכל מוצב צה"ל

1. רוכזו ב'שבח המועדים' (תשנ"ג) עמ' 98, ונוספו עליהם חלק מס"ג וסעיפים ט"ז. אגב, בשנת תשל"ד היתה הוראה שגם ילדים בגיל רך ידליקו נרות חנוכה (ואף הבנות - כהוראת שעה). וראה ב'לוח השבוע' בגיליון זה, הערה 31.
2. שיחת ש"פ וישב תשל"ח ס"ה (הנחת הת' בלתי מוגה, שיחות קודש במהדורה הישנה תשל"ח ח"א עמ' 303).
3. שיחת מוצש"ק חנוכה תשמ"ט סכ"ד-כה, ועוד.
4. שיחת ש"פ וישב תשל"ד ס"ה (הנחת הת' בלתי מוגה - שיחות קודש תשל"ד ח"א עמ' 196).
5. סה"ש תשמ"ז ח"א עמ' 172. וראה גם שיחות קודש תשל"ד עמ' 237.
6. 'התועדות' תשמ"ט ח"ב עמ' 23.

נכתב על-ידי הרב יוסף-שמחה גינזבורג, ונדפס בספר 'הלכות ומנהגי חב"ד ליום יום ולמעגל השנה'

ואדרבה¹⁶.

בימינו מחנכים את הבנים להדליק נרות חנוכה מגיל רך ביותר¹⁷.

הנהגת בית הרב שהנשים והבנות (בכל גיל) לא הדליקו נרות חנוכה, אלא יצאו בזה על-ידי אביהן, ואחר כך - בעליהן¹⁸.

כאשר כ"ק אדמו"ר מהורש"ב היה עוזב את ביתו לפני חנוכה, היה מצווה לזוגתו הרבנית שתדליק את החנוכייה בעצמה (אף שאת הברכות היתה שומעת מאחד הגברים)¹⁹.

מעמידים את החנוכייה על כיסא, מעל שלושה טפחים (24 ס"מ) - ואין מדייקים שיהיה למעלה משבעה טפחים או סמוך לשלושה טפחים²⁰, אך לא מעל עשרה טפחים (80 ס"מ)²¹. ה'שמש' קצת

16. ראה לקוטי שיחות ח"ב עמ' 483, ועוד.

17. כך הנהיג הרבי בשנים האחרונות, ראה 'שבח המועדים' (תשנ"ג) עמ' 101, 'התקשרות' גיליון ח"י עמ' 14 הע' 11, וש"נ. ומשתדלים לחנכם עם כל ההידורים (ע' לקו"ש ח"ב עמ' 251).

18. ספר-המנהגים, עיי"ש. לקו"ש חלק ל' עמ' 312. ועל-אף האמור ב'שלשלת היחס' שבראש ס' 'היום יום' מהדורת תשנ"ה עמ' 34, על שנת תשמ"ח (מוגה), שהרבי 'מעורר שכל ילד/ה ידליק נרות חנוכה בפתח חדרו', והכוונה להנדפס ב'משיחות ש"פ וישב, כ"א כסלו' ס"י (סה"ש תשמ"ח ח"א עמ' 162), הנה הרבי נשאל על כך כמה שאלות, ומהן: 'האם גם הבנות צריכות להדליק?', והשיב: 'יש לעיין ולבדוק בכל מקום לגופו של עניין את התוצאות בפועל, באיזה אופן יוסיפו בחינוך' (שיחת כ"ד כסלו בעת היחידות' לאורחים ס"ו, התועדות' תשמ"ח ח"ב עמ' 91, בלתי מוגה). ולמעשה המשיך הרבי לציין את 'מנהג בית הרב' שהבנות אינן מדליקות, גם בשנים הבאות - בסה"ש תש"נ ח"א עמ' 194 הערה 84. וכן בסה"ש תנש"א ח"א עמ' 165 הערה 110. וראה שיחות קודש תשל"ה ח"א עמ' 34. ראה גם אנציקלופדיה תלמודית ערך 'חנוכה', כרך טז עמ' רמח וירנב, ובהמצויין שם.

19. לקוטי שיחות חלק ל' שם. ועיין במשנה-ברורה סי' תרע"ה ס"ק ט.

לכאורה צ"ע, עפ"ד אדמוה"ז (קו"א סי' ערב ס"ק ב, ובכ"מ), שהיודע לברך - לא יתן לאחר לברך עבורו. ואולי הו"ע פרטי שלה, שלא רצתה לברך במקום בעלה, וא"כ פרט זה אינו הוראה לאחרות.
20. ספר-המנהגים.

לעניין ג' טפחים ועשרים אמה - נחשב הגובה לפי השלבה, ולעניין עשרה טפחים - לפי בסיס הנרות, ובכל אופן, לא לפי בסיס החנוכייה (ראה שו"ת מנחת יצחק ח"ו סי' סה אות ב' וש"נ).

21. שו"ע סי' תרע"א ס"ו.

* יש לזכור להדליק נר חנוכה גם במקומות ציבוריים בברכה, כפי שהנהיג הרבי, ובימים הבאים יש לעשות זאת אחרי פלג המנחה¹⁰.

הדלקה בבית

בין מנחה למערב, אחר התחלת השקיעה, מדליקים נר חנוכה. הנשואים - בחגירת אבנט¹¹ אבל בכובע ובלבושים הרגילים, לא באלו של שבת ויום-טוב¹².

לשאלת רבים: ככל ערב, אם האב נמצא מחוץ לבית ויחזור בשעה שבני הבית נייעורים, ימתינו לו. אם רואה שגיע כשהם ישנים, יבקש מאשתו או מאחד הילדים להדליק עבור הבית, ובבואו רשאי להדליק לעצמו אם כיוון שלא לצאת בהדלקתם. אם יודעים הילדים בכיורו שהאב אינו מקפיד ומדליקים תוך חצי שעה מצאת-הכוכבים, ידליקו אז. לא הדליקו, מדליק כל הלילה, אם בני-ביתו נייעורים. ואם כולם ישנים, נכון להקיצם ולברך¹³.

"הציווי 'זה אלי ואנווהו - התנאה לפניו במצוות'¹⁴, כולל בנוגע לחנוכה - מנורת חנוכה נאה¹⁵.

בבית הרב לא היתה ההדלקה ברוב עם,

אבל אין קפידא לעשות בצורה זו דווקא, ואדרבה רבים מהחסידים בדורות שעברו נהגו להדליק בחנוכייה ללא קנים [עם דופן, ראה לקו"ש ח"ה עמ' 456, ואולי נובע הדבר ממה שהיו מדביקים את הנרות בכותל עצמו ללא חנוכייה, כמבואר בסידור אדמוה"ז¹⁶], ואף בס' ימי בראשית עמ' 50 נדפס צילום מ"ק אדמו"ר מהור"צ, שהדליק בחנוכה תש"י בחנוכייה כזאת. אף הרבי, כשהיה לפעמים בספרייה (וי"א שכן נהג גם בביתו) הדליק בחנוכייה פשוטה, ללא קנים וללא דופן. והיו פעמים שהדליק בחנוכייה ללא דופן עם קנים מרובעים, והשמש באמצע בין הנרות.

10. ראה להלן הערה 70.

11. ספר-המנהגים. וכן הקפיד הרבי לנהוג כו"כ שנים.

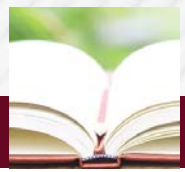
12. ספר-המנהגים. שערי הל' ומנהג או"ח ח"ב סי' רפ. לוח כולל-חב"ד. וכך הקפיד הרבי לנהוג כו"כ שנים.

13. עד עלות-השחר, שו"ע ונו"כ סו"ס תער"ב. בלוח כולל-חב"ד כתב, שאם לא הקיצים - לא יברך. ובמשנה-ברורה שם כתב, שהנהגה להקל ולברך גם כשישנים אין למחות בידו.

14. בלקוטי שיחות ח"א עמ' 241 הוכיח שלפי אדמוה"ז לימוד זה הוא מן התורה.

15. סה"ש תש"נ ח"א עמ' 207 [אף שא"צ כלי, ראה סידור אדמוה"ז, ולקוטי שיחות ח"ה עמ' 445]. וראה א"ר וברכ"י סי' תרע"ג ס"ג. ולהעיר שהרבי היה מדליק במנורה פשוטה דווקא.

הלכות ומנהגי חב"ד

מצד ימין⁴. אחר־כך שרים 'הנרות הללו' בניגון הידוע⁵.

אין אדם יוצא ידי־חובתו בנרות בית־הכנסת, ואפילו שליח־ציבור שהדליקם צריך לחזור ולהדליק בביתו, אך לא יברך 'שהחיינו' בביתו, אלא אִם־כֵּן מדליק להוציא גם את בני־ביתו ידי חובתם⁶.

"כדי להוסיף בהתעוררות דגרי חנוכה, כדאי שתהיה מגורה דלוקה בבית־הכנסת (שכולם מתכנסים שם) במשך כל המעִת־לעת, אם אין חשש כלל שישחקו התינוקות"⁷.

"מהנכון להחזיר עטרה ליושנה - לצייר את מגורת המשכן והמקדש כשקניה באלכסון, כדעת רש"י והרמב"ם, ועל־פי־זה יש מקום לומר שגם החנוכיות⁸ כדאי לעשות קניהן באלכסון. ולמה לשנות בגוף המנורה שקניה היו ביושר ולא כחצי עיגול"⁹.

שבת־קודש פרשת וישב

כ"ג בכסלו - מברכים החודש עבת

אמירת תהילים בציבור בהשכמה. אחר־כך, במשך כשעה, לימוד מאמר חסידות.

המולד: יום שישי, בשעה 10 בערב, 29 דקות ו-13 חלקים.

מברכים החודש: "ראש־חודש טבת, בְּיוֹם השבת קודש ולמחרתו בְּיוֹם הראשון".

אין אומרים 'אב הרחמים'.

יום התוועדות. ההתוועדות - בבית הכנסת.

יום ראשון

כ"ד בכסלו - ערב חנוכה

במנחה - אין אומרים תחנון.

הדלקת נר חנוכה

(3:35 - 3:33 במרכז הארץ).

ואכן, ידוע ומפורסם שהרבי דייק מאוד שלא להדליק לפני פלג המנחה, אפילו בימים שהיו כינוסים וכו'. וכ"ה באג"ק כרך י' עמ' רכה. וע"ע 'התקשרות' גיליון עג עמ' 13, ודיוק המסופר שם - ב'כפר חב"ד' גיליון 740 עמ' 76.

4. שו"ע ואחרונים סי' תרע"ה ס"א. וע"ע שו"ת הצמח־צדק או"ח סי' סו ס"ה, וב'התקשרות' גיליון עדר עמ' 18.

5. ספר־היגונים ח"א, ניגון נג. בשנים האחרונות ניגנו זאת במניין של הרבי בכל יום מימי החנוכה.

6. רמ"א סי' תרע"א סוס"ז ושערי תשובה שם.

7. סה"ש תש"נ ח"א עמ' 193 הערה 81, נדפס גם בשערי

הל' ומנהג או"ח ח"ב סי' רפ (וראה ד"מ תער"ב סוף ס"ק א. אנציקלופדיה תלמודית כרך טז, ערך 'חנוכה', ציון 139. ואולי משום כך נפוץ להדליק בבית־הכנסת, וכן נוהגין בבית־חינו, בנרות הרגילים, הדולקים זמן רב, ולא בשמן).

8. כמדומה, זהו שימוש נדיר של הרבי (בשיחה מוגהת) במילה מחודשת זו.

9. לקוטי־שיחות חכ"א עמ' 169 והערה 44 [וראה 'התקשרות' גיליון ח"י עמ' 11, שהורה הרבי לצא"ח שבלי־ברירה ניתן לוותר בעניין צורת המנורה (על מטבעות), כיוון שכמה מגדולי ישראל עוד בימי הרמב"ם חלקו עליו בזה, משא"כ בציור הלוחות מרובעות שמפורש בש"ס]. והמדובר כשעושים את החנוכיה קנים בדוגמת המנורה, ובפרט בהדלקת פומביות,

בבית הכנסת

החנוכיה בכותל דרום, והנרות מסודרים ממזרח למערב¹ (מדליקים אותה גם בבוקר, מיום המחרת והלאה). מקומם גבוה, למעלה מעשרה טפחים².

מדליקים במנחה לפני עלינו, ואין ממתנינים לשקיעה אלא ל"פלג המנחה"³. מתחילים להדליק

1. שו"ע ורמ"א סי' תרע"א ס"ז.
2. פריימגדים סי' תרע"ה בא"א ס"ק ב. לגבי מיקום השמש, כתב בכף־החיים ס"ק מא שנוהגים תמיד - גם בביהכ"נ - שהשמש הוא למעלה מן הנרות, ע"פ מהר"ל שסמך זאת עה"פ "שרפים עומדים ממעל לו". וכן מובא מס' קביה־שר פרק צו, שהשמש הוא דוגמת כהן גדול בביהמ"ק. וראה מנהגים שונים בנטעי־גבריאל הל' חנוכה פ"כ ס"בג וש"ג, והמובא להלן הע' 23.
3. מברכים רק מפלג המנחה ואילך, ראה ב"ח ר"ס תער"ב ופר"ח סי' תרע"ט. בשיחות־קודש תשכ"ג עמ' 401, ר"ד מנר ג' דחנוכה, נרשם: "כ"ק אד"ש דיבר עם הרש"ל [=הרה"ח ר' שמואל לוויטין ז"ל] על־דבר שבימי חנוכה יתפללו מנחה בשעה 3:30, בכדי שהדלקת נרות בביהכ"נ יהיה בזמן פלג המנחה"

ופומביים, כדי להדגיש העניין ד'פרסומי ניסא'. בכל עיר ועיירה, כפר ומושב, במקום הציבורי והמרכזי ביותר. ואם יש אפשרות להדליק גם במקומות נוספים - מה טוב. יש להודיע לנאספים שאינם יוצאים ידי־חובתם בהדלקה זו⁸, ולעוררם להדליק נר חנוכה בביתו של כל אחד ואחד. כשנאספים במקום לא־יהודים, יש לעוררם על דבר מצוות בני־נח שנצטוו בהן. ומצווה לפרסם עושי מצווה, כולל על־ידי פירסום התמונות וכו'.

בדומה להדלקת שחרית בבית־הכנסת - להדליק ללא ברכה גם ביום זאת חנוכה, וכל שכן בשאר הימים, בכינוסים ואסיפות במעמד עשרה מישראל, ובמיוחד ילדים רבים, עם סיפור פרסום הנס⁹.

כשראש־העיר וכדומה אינו־יהודי, מכבדים אותו בהדלקת השמש¹⁰. פעילי המבצע הורגלו להדליק לא רק במרכזי קניות אלא גם בכל חנות בפ"ע ע"י הקופות. וצ"ע אם גם לזה כיוון הרבי בהוראותיו בנדון, ועל סמך מה נהגו בזה. ולע"ע יש להציע להדליק רק באופנים דלהלן:

- א. באם ידליק אחד מהעובדים, שאוכל שם בקביעות ואינו מדליק בביתו (עיין כה"ח תערבו, ועושה"צ שם ס"ק נב, ועצ"ע).
- ב. ידליק בעה"ב בחנות, ויצוה שאחד מב"ב ידליק בביתו (ראה משנ"ב תרע"ה, ט מס' עולת שמואל, ובשע"ת ס"ק יד וכה"ח ס"ק צ).

ג. באם ישנם שם עשרה מישראל בשעת ההדלקה, ויכוון בפירוש שלא לצאת בזה י"ח ההדלקה בביתו (ראה שו"ת דברי ישראל (וועלץ) או"ח סי' רי, ושם הביא מהחת"ם סופר בשו"ת או"ח סי' טו"ב). - תודה להרב ישראל יצחק ש. הלפרין, חבר כולל אור יעקב, רחובות.

8. סה"ש תשמ"ז ח"א עמ' 172. וגם מזה מוכח להדליק בברכה, כנ"ל בהערה הקודמת. והרב ישראל־יוסף שי' הכהן הענדל, רב קהילת חב"ד מגדלי־העמק, הביא ראיה מהמפורש בשיחת מוצאי־אֵת־חנוכה תשל"ד ס"ג (מוקלטת, בלתי מוגה), שהרבי ביקש שיארגנו כינוסי ילדים בימי חנוכה גם בשעות היום שאין חייבים להדליק אז, ואעפ"כ ידליקו נרות בלי ברכה, כי ברכה אפשו לברך רק כאשר הכינוס הוא בשעות שיש חיוב להדליק, עיי"ש (הערות וביאורים גיליון תתק"ב עמ' 97), ואילו היה זה כדי ללמדם לברך, הרי אין הבדל מתי עושים זאת.
9. שיחת מוצאי־אֵת־חנוכה תשל"ד ס"ג.

מבצע חנוכה למהדרין מן המהדרין

בחג החנוכה צריך לעורר, שבכל מקום ומקום בְּגוֹרֵי יְהוּדִים יִדְלִקוּ נְרוֹת חֲנוּכָה, הֵן בְּמִקְוֵם מְרֻכְזִים ב"פְּרָסוּמִי נִיִּסָּא", והן בביתו של כל אחד מישראל, על כל פנים חנוכיה אחת לכל הבית. והיה זה דבר נכון גם שכל ילד ידליק חנוכיה מושלו. ובאם פוגשים במי שאין לו חנוכיה, יש להעניק לו חנוכיה" (י"ט כסלו תשל"ד)

ערכת חנוכה מפוארת מסובסת

חומרי עזר למבצעים ערכות הדלקה למבצעים, עלונים, מדריכים ועוד, למבוגרים ולילדים.

הכתובת לכל עניין של 'מבצעים': Mitzvoim.co.il 150 פריטים זמינים כעת באתר

אלפי חסידי חב"ד כבר רשומים הרשם כעת!

מענה טלפוני: 058-4400-770 ימים א-ה בין השעות 9:30-18:00

מתוך ספר 'הלכות ומנהגי חב"ד ליום יום ולמעגל השנה' מאת הרב יוסף־שמחה גינזבורג